

הגדה השמאלית

במה ביקורתית לחברה ותרבות

חבר(ת) הכנסת הערבי(ת) שאוהבים לשנוא

מאת: אדם קלר ב-1 ביולי, 2014

בעיתון "ישראל היום" הידוע בכינויו "הביביטון" הופיעה בשבוע שעבר כותרת גדולה ואדומה: "חרפת ח"כ זועבי". בעמוד השני הופיעה כותרת בצבע שחור: "מקומה של זועבי – בכלא". ומתחת לכותרת הזאת אוסף גדול של ציטטות מפי חברי כנסת ושרים וקצינים בצבא ועוד ועוד: "אין גבול לאכזריות, אין גבול לציניות" / "לא מגיע לה להיות ח"כית" / "לא רק החוטפים הם טרוריסטים, גם זועבי היא טרוריסטית" / "דבריה הקשים הם הסתה פרועה ועידוד הטרור" / "היא אינה ראויה לשמש חברה בכנסת ויש להעמידה לדין" / "להסיר את חסינותה ולגרש אותה לעזה". וכך הלאה והלאה, לאורך עמוד וחצי כתוב באותיות קטנות וצפופות.

במקום קטן ומוצנע הופיעו הדברים שאמרה ח"כ חנין זועבי עצמה בתכנית הבוקר ברדיו, ואשר עוררו את כל המהומה: "אני לא מופתעת כלל ממעשה החטיפה. אנשים חיים תחת כיבוש בחיים לא נורמליים והם נאלצים להשתמש באמצעים כאלה עד שישראל תבין את הסבל של האנשים שחיים תחת הכיבוש".

זה כבר קרה מקודם, לא פעם ולא פעמיים. מאז קמה מדינת ישראל זה קורה במחזוריות קבועה. שוב ושוב הגילוי המפתיע שיש במדינת ישראל אזרחים ערבים, ולאזרחים האלה יש זכות בחירה לכנסת, והם שולחים לכנסת חברי כנסת שייצגו אותם. וכמה מפתיע, חברי הכנסת הערבים אשר מייצגים את אזרחי ישראל הערבים, הם ממש לא ציונים, וגם לא נוהגים להדביק על מכוניותיהם את המדבקה "כל הכבוד לצה"ל".

פעם בכמה שנים, בדרך כלל ברגע של משבר לאומי כזה או אחר, מתעוררת הסערה התורנית כאשר חבר כנסת ערבי משמיע התבטאות שמעוררת חמת זעם והתפרצות רגשות ודרישות קולניות לגרש אותו מהכנסת, או בכלל מהמדינה, או בכלל מארץ החיים. בכל דור בתולדות המדינה היה חבר הכנסת הערבי התורני שאותו הכי אהבו לשנוא. חנין זועבי היא האישה הראשונה שנכנסה למשבצת הזאת, ובתשפוכת השנאה נגדה נוסף גם אלמנט לא מבוטל של שוביניזם גברי.

המקרה הראשון מסוג זה היה בשנת 1949, השנה הראשונה לקיומה של מדינת ישראל ולפעילותה הפרלמנטרית של כנסת ישראל. חבר הכנסת הערבי הקומוניסט תופיק טובי מסיעת מק"י (היום סיעת חד"ש) העז להשמיע מעל במת הכנסת ביקורת על ההרס שזרעו חיילי צה"ל בזמן חיפושים בכפרים ערבים בגליל, ונענה במבול של צעקות זועמות והיו שצעקו לו "תגיד תודה שנותנים לך לשבת בכנסת". את דרישתו לקיים חקירה דחתה הכנסת ברוב אדיר.

הגדה השמאלית

במה ביקורתית לחברה ותרבות

תופיק טובי

בעקבות המקרה הזה פרסם המשורר נתן אלתרמן טור מחורז בכותרת: "הנזיפה בתופיק טובי" במדורו הקבוע "הטור השביעי" ביומן "דבר" (18.11.1949). נתן אלתרמן היה משורר ואיש רוח בעל השפעה רבה בחיים הפוליטיים והחברתיים בתקופת המנדט הבריטי ובשנותיה הראשונות של המדינה. הוא לא היה איש שמאל במונחים של ישראל בת ימינו, למעשה בסוף ימיו היה ממייסדי תנועת ארץ ישראל השלמה. אבל הוא בהחלט היה אדם הגון.

הנזיפה בתופיק טובי

מאת נתן אלתרמן (1949)

ובכן, מיהו תופיק טובי? הוא חבר הכנסת,
הוא קומוניסט ערבי. בבית הנבחרים
יושב הינו בזכות מלאה ולא בחסד...
כבר עת אולי לזכור זאת, חברים.
ואין הוא חב בזה כל חוב על גודל-נפש.
ישיבתו היא חוק.
היא צו.
היא אל"ף-בי"ת.
לא! אין הפרלמנט צריך ביד מונפת
לזרוק לו מדי פעם את הגט.
ואין הפרלמנט, בשום פנים ואופן,
צריך לקרוא: אתה דובר באין מחריד
מפני שטוב אני... נדיב... דוגל בחופש...
אין זה הולם אפילו מסכה פרטית.
עת להחליט סוף-סוף: ככל צירי הבית
גם טובי בו יושב בתוקף המשטר!

הגדה השמאלית

במה ביקורתית לחברה ותרבות

ואם זה רציני, אין צורך כל יומיים
על זו הפריבילגיה להגיש לו שטר.

זה טיב הדמוקרטיה. אין נושאי-כלי
נושים תודה באיש. חלקה אולי לא קל,
אך אם היא לא תהיה מובנת מאליה,
היא לא תהיה מובנת לנו כלל!

עכשיו אל העיקר:

יד הצבא סורקת.

שבוע לא יצא בלי פעולת סריקה,

וכל אדם נבון יודע: אין זה טקס

אשר כולו קידות חן-חן בלי חריקה.

אמנם אין מזעיקים לשם את כתבינו,

כמו חס-ושלום אל מסבות-צילום, –

אף שנדמה כי אילו שם אותם הבאנו,

הם לא היו יוצאים ריקים בלא-כלום.

דבר אחד ברור:

בקום חבר הכנסת

ולו תמונה אחרת של החיפושים,

אין זה חשוב פחות מהודעות הפְּרָסָה,

המהללות לי את "עזרת האוכלוסים"...

בפיו היו עובדות לא-הופרכו-עדיין

וחקירה דרש הוא. מהו המוצא?

לא!.. יער לא בריא הוא יער-הידיים

אשר חרץ מראש כי זוהי השמצה...

ללא דיון הוסר זה הנושא

האם אמנם מתוכן הוא נְעוּר-נְרִיק?

אנחנו מסרקים במרץ, כידוע...

ומאוד לא טוב לסרוק מבלי להסתרק.

אם קומוניסט ערבי דרש זאת, אין זה טעם

במחי אחד לקרוע את המשאלה!

לא! בייחוד אם יש סברה שזאת-הפעם

עושה הוא את שלא עשתה הממשלה.

הגדה השמאלית

במה ביקורתית לחברה ותרבות

גם השבוע הזה, 65 שנה לאחר אותו דיון ואותה דרישה לחקירה שהושבה ריקם השאירו חיילי צה"ל הרס רב בבתים פלסטיניים בהם עשו חיפושים. לציבור הישראלי הוצגו באמצעי התקשורת שלו אך ורק צילומים מתוצרת דובר צה"ל, ואיש אפילו לא העלה את הנושא מעל במת הכנסת. נירית חביב, פעילת שלום וזכויות אדם, ביקרה השבוע בכמה כפרים בחלק הצפון-מערבי של הגדה המערבית, וכך כתבה בין השאר: "לפני שלושה לילות נערכה פשיטה לילית על הכפר ג'ינסאפוט, במהלכה נעצר אחד התושבים. אביו של העצור סיפר שבנו, בן 34, נשוי ואב לשלושה ילדים קטנים, מתפרנס מעסק משפחתי למכירת חרסיות ושיש. במהלך המעצר רוכזו בני המשפחה בחדר אחד, החיילים הרביצו לבן מול עיניהם של ילדיו הקטנים, ערכו חיפוש בבית, שפכו את תכולת הארונות על הרצפה, שברו אריחי שיש, שפכו שקי תבואה, וגרמו נזק רב. האב עבד שנים ארוכות בישראל, וכיום עובד בהתנחלות צופים. מאז מעצרו של הבן הוא לא הלך לעבודתו ודואג לגורל בנו. קצין התקשר לבית המשפחה ועדכן שהבן נמצא בחווארה. נקווה לטוב, או שלא. חסימת כפרים, מעצרים שרירותיים, אלימות, גרימת נזק לרכוש, לא יחזירו את החטופים אבל בוודאי יגבירו את העוינות, התסכול והייאוש של התושבים. השימוש בפרקטיקות הללו ובאחרות, גרועות יותר, נמשך מזה כחצי מאה ולמרבה הצער לא נלמד כאן דבר".